

PAVEL HAAS

(1899–1944)

Šarlatán

Opera o třech jednáních a sedmi obrazech

OBSAH INSCENACE

První jednání

I. obraz

Na náměstí malého města se před stanem putovního lékaře Pustrpalka kupí zvědavci. Dvojice členů doktorovy družiny Kyška a Pavučina líčí publiku neuvěřitelné historky o jeho slavném lékařském umu. Za zvuku fanfár přichází na scénu Pustrpalk a ošetřuje nemocné. Opravdu pomůže muži postiženému příušnicemi, ale ostatní „úspěšné zákroky“ jsou nacvičené scénky, které se svými kumpány sehraje před zraky přítomných v publiku, aby je oslnil a přesvědčil ke koupi jeho spolehlivých medicínských preparátů. Sluhové přinášejí krásnou manželku profesora Puntičkáře Amarantu, jež částečně ochrnula při tragickém porodu a žádá o pomoc. Pustrpalk podstatu její nemoci bystře prohlédne a posadí ji s obnaženým pozadím do koše plného kopřiv. Lékař okouzlen půvabem své pacientky jí nabízí, aby se přidala k jeho družině. Celý výjev s Amarantou sleduje zlověstná postava tajuplného mnicha Jochima, muže ukrývajícího pod mnišskou sutanou svou pravou identitu.

II. obraz

Pustrpalkova kočovná družina putuje od města k městu.

III. obraz

Tentokrát se družina utábořila na prázdném náměstí jiného městečka. Amaranta, jež se po uzdravení ke kočovné společnosti přidala, přichází v enormně rozlehlé krinolíně. Pustrpalk se jí snaží pomoci nastoupit do vozu a v nejnevhodnější chvíli je spatřen svou žárlivou manželkou Rozinou. Hádka mezi manželi i oběma ženami se stává veřejnou podívanou a Pustrpalkovi, pořád stíhanému Jochimem, nezbyvá než s družinou urychleně opustit město.

Druhé jednání

IV. obraz

Družina táboří před starým mlýnem chorého mlynáře. Pustrpalk vyznává lásku Amarantě. Ta jej koketně odmítá, což ještě více rozdmýchává plamen jeho vášně. Po jejich rozloučení

vyslechne doktor ukryt za maringotkou plány svých druhů Zavináče a Siláka, kteří jej hodlají oloupit. Pustrpalk spiklence překvapí a ostře jim vyčte jejich nevděčnost. Posléze jim však odpouští a rozhodne se s celou družinou rozdělit o svůj majetek. Hostí družinu vínem, ale veselá pitka se zvrhne ve rvačku, která končí tragicky. Družina zapálí mlýn a Pustrpalk s Amarantou a Bakalářem v panice prchají.

[PŘESTÁVKA]

V. obraz

Pustrpalk, Amaranta a Bakalář přicházejí do většího města během karnevalu. Na náměstí sledují vystoupení kočovného ranhojiče Šeredy, kterému Pustrpalk nabídne partnerství. Pustrpalk vzbuzuje všeobecnou pozornost. I král, jenž přišel v přestrojení, je Pustrpalkovým uměním nadšen, štědře ho odmění a prohlašuje jej za největšího muže svého věku. Všemi oslavován hledá Pustrpalk svou Amarantu, kterou však Jochimovi pochopové mezitím unesli.

Třetí jednání

VI. obraz

Čas plyne a Pustrpalk stále teskní po své ztracené lásce Amarantě. Kyška, kumpán z jeho družiny, mu oznamuje, že přivázejí těžce nemocného mnicha. Je to Jochimus, který konečně přiznává, kdo ve skutečnosti je, a prosí o odpuštění a záchranu. Pustrpalk provede rychle svou operaci... Pak se svými druhy prchá před davem, který jej obviňuje z vraždy a prohlašuje jej za šarlatána.

VII. obraz

Po létech, když Pustrpalkova hvězda již dávno zapadla, sešli se v krčmě jeho bývalí druhové. Vyprávějí si o neblahém osudu svého mistra; trpí prý stihomamem a pije. Opilý a sešlý Pustrpalk přichází a na vlastní útratu hostí tři chudé studenty. Studenti hádají jméno svého hostitele a poté, co jej konečně poznají, zaimprovizuje Pustrpalk v návalu velikášství posměšnou, sebeironickou píseň o svých zázračných léčebných metodách. Připojují se k němu i jeho někdejší druhové. Uprostřed veselí Pustrpalk náhle spatří přízrak – mnicha Jochima. Vyrazí proti vidině s mečem v ruce, ale klesá mrtev.